

Trocha HISTORIE

nikoho nezabije

Už jsme se spolu, vážení přátelé, procházeli nejrůznějšími cestami liturgie – tedy křesťanského slavení ve společenství církve. Rád bych vás tentokrát vzal na procházku proti proudu času. Pojďme se spolu podívat, jak liturgie vznikala a jak se vyvíjela.

OTEČ ZDENĚK DRÁŠKA

Možná se ptáte, k čemu nám to bude dobré. Nuže: je dobré znát své kořeny. Je dobré si uvědomit, z čeho vycházíme a na co reagujeme. A rozhodně je dobré vědět, že liturgie, tak jak ji známe, nevyrostla zničehonic „na zelené louce“. Má svůj vývoj a má své tradice.

Co je to tradice?

Vidíte, tradice – velmi důležité slovo. Prochází z latinského slovesa tradere, což znamená „předávat“, „dát dál“. A v křesťanské souvislosti zvláště pak předávat z generace na generaci.

Ve společenství církve často užíváme slova „tradice“ nebo „tradiční“ – a někdy ani vlastně nevíme, co se tím myslí. Možná jste už také zaslechli něco o tzv. apoštolské tradici. Ostatně i ta má pro slavení liturgie svůj význam.

Jednoduše řečeno: tradice v užším slova smyslu znamená to, co církev odnepaměti uchovává a předává dál. Obsahem tradice je například to, které knihy patří do Písma svatého – rozhodujícím kritériem bylo, které knihy církev od prvopočátku jako biblické spisy uchovávala a ctíla.

Můžeme říci, že i texty Písma, konkrétně Nového zákona, jsou vlastně tradice, kterou pod Božím vedením písemně zachytila už první křesťanská generace, tedy generace apoštolů a jejich nejbližších spolupracovníků.

Církev nás učí:

„Posvátná tradice a Písmo svaté jsou tedy ve vzájemném těsném spojení a sdílení.

Obojí vyvěrá z téhož božského pramene, splývá jaksi v jedno a směřuje k témuž cíli. Písmo svaté je totiž Boží řeč, písemně zaznamenaná z vnuknutí Ducha svatého; posvátná tradice pak předává Boží slovo, které světil Kristus Pán a Duch svatý apoštolům, bez porušení jejich nástupcům, aby je, osvěcováni Duchem pravdy ve svém hlásání, věrně uchovávali, vykládali a šířili. Posvátná tradice

a Písmo svaté tvoří jediný posvátný poklad Božího slova, svěřený církvi.“

Není ovšem tradice jako tradice. Jsou také různé zvyklosti, různé způsoby jednání, které jsme si navykli zachovávat a už o nich nadále nepřemýšlet. Abych citoval jeden ze svých oblíbených filmů: „Vaše veličenstvo, vždycky jsme to dělali jako vždycky!“ To ale není ten nejsprávnější a nejzdravější přístup.

V církvi se obvykle potkávají dva postoje: snaha zachovat všechno do posledního detailu s vyloučením jakékoli třeba nejmenší změny – a snaha začínat stále znova a znova, jako bychom museli všechno vymýšlet od základů třeba každý rok nebo každý týden. Ani jedno není dobré řešení.

A jak tedy?

Kdosi moudrý kdysi řekl, že tradice má být předáváním živého ohně, nikoli uchováváním popela. Spolu s církví procházíme dějinami a učíme se tak mluvit novými jazyky v nových dobách, situacích a životních okolnostech. Ale prochází jimi s námi Bůh – ten, který „všechno tvoří nové“ (Zj 21, 5), ale který je zároveň „stejný včera i dnes i navěky“ (Žid 13, 8).

A právě to můžeme vidět ve vývoji liturgie. Jádro zůstává stejné; to, které známe z apoštolské tradice. Ale výrazové prostředky – to, čím k nám liturgie promlouvá – se pochopitelně mění v průběhu dějin.

Ostatně následujeme v tom Božího Syna, který se stal člověkem a přišel na tento svět v konkrétním čase a na konkrétním místě, zjevil se nám v konkrétní podobě a mluvil konkrétním jazykem. A přece jeho učedníci říkali: „Pane, ty máš slova věčného života!“ (Jan 6, 68)

Kéž tedy naše zkoumání historie křesťanské bohoslužby vede k našemu bližšímu setkání s Tím, kterého každé století a každá generace svým způsobem oslavuje, volá a miluje!

V hodině náboženství:
„Jak dlouho byli Adam a Eva v ráji?“
„Až do podzimu.“
„Proč až do podzimu?“
„Protože dřív nebyla jablka zralá.“

Foto: Kevin Carden, 4max - Adobe stock

1. Emil Kapaun

Nejsilnější zbraň

Píše Zbyněk Pavienský
Kreslí Czina

